

Lietuvos socialinių tyrimų centras

KAROLIS ŽIBAS

KINŲ IR TURKŲ
IMIGRANTAI
LIETUVOJE

Monografija

Vilnius | 2014

UDK 314(474.5)(=510)

Ži-03

Recenzentai / Reviewers

Prof. habil. dr. *Meilutė Taljūnaitė* (Lietuvos socialinių tyrimų centras / Lithuanian Social Research Centre)

Prof. habil. dr. *Arvydas Matulionis* (Lietuvos socialinių tyrimų centras / Lithuanian Social Research Centre)

Monografija parengta Lietuvos socialinių tyrimų centro Etninių tyrimų institute ir centro tarybos rekomenduota spausdinti (2014 12 01, protokolo Nr. MT-2) / The monograph prepared at the Institute for Ethnic Studies of the Lithuanian Social Research Centre (01 12 2014, record No. MT-2)

Monografijos leidybą rėmė

LIETUVOS MOKSLO TARYBA (Nacionalinė Lituanistikos plėtros 2009–2015 metų programa)

The monograph was published with support from

RESEARCH COUNCIL OF LITHUANIA (National Lithuanian Studies Development Programme for 2009–2015)

Viršelis / Cover

© Kostas Brazauskas, 2014

ISBN 978-9955-862-43-7

© Karolis Žibas, 2014

© Lietuvos socialinių tyrimų centras, 2014

TURINYS

IVADAS	5
1. MIGRACIJOS TYRIMŲ TEORINĖS IR METODOLOGINĖS PRIELAIDOS	17
1.1 Migracijos tyrimų problematika socialiniuose moksluose	17
1.1.1 <i>Migracija kaip sociologinio tyrimo objektas</i>	17
1.1.2 <i>Migracijos tyrimai skirtingose socialinių mokslų disciplinose</i>	21
1.1.3 <i>Pagrindinės migracijos tyrimų Europos Sąjungoje ir Lietuvoje kryptys</i>	24
1.2 Empirinio tyrimo modelio paieškos socialinėse ir ekonominėse migracijos teorijose	42
1.2.1 <i>Migracijos samprata ekonominėse migracijos teorijose</i>	43
1.2.2 <i>Migracijos tinklo analizės aspektai socialinėse migracijos teorijose</i>	50
1.2.3 <i>Empirinio tyrimo modelio konstravimas</i>	54
2. IMIGRACIJOS PROCESAI LIETUVOJE: KINŲ IR TURKŲ ATVEJAI	59
2.1 Migracijos problematika ir sąvokos	59
2.1.1 <i>Migracijos tyrimuose vartojamų sąvokų adaptavimas</i>	59
2.1.2 <i>Imigracijos ir imigrantų integracijos politika Lietuvoje</i>	64
2.1.3 <i>Imigracijos suvokimai Lietuvos visuomenėje</i>	75
2.2 Kinų ir turkų imigracijos Lietuvoje situacija	79
2.2.1 <i>Pagrindinės imigracijos tendencijos Lietuvoje</i>	80
2.2.2 <i>Kinų ir turkų imigracijos specifika</i>	81
2.2.3 <i>Kinai ir turkai didžiuosiuose Lietuvos miestuose</i>	83
3. KINŲ IR TURKŲ IMIGRACIJOS BEI MIGRACIJOS TINKLO FORMAVIMOSI ANALIZĖ	87
3.1 Kokybinio tyrimo parametrai	87
3.1.1 <i>Tyrimo metodai</i>	87
3.1.2 <i>Tikslinė grupė, respondentų atranka, imtis ir tyrimo organizavimas</i>	89
3.1.3 <i>Tyrimo instrumentai ir duomenų analizės turinys</i>	92

3.2 Kinų ir turkų imigracijos bei migracijos tinklo analizė:	
kokybinio tyrimo rezultatai	93
3.2.1 Kinų ir turkų imigracijos prielaidos	93
3.2.2 Kinų ir turkų socioekonominio statuso Lietuvoje kaita	97
3.2.3 Individualūs ir kolektyviniai kinų bei turkų mobilumo veiksniai	99
3.2.3.1 Kinų ir turkų „migracijos kelias“	106
3.2.3.2 Migracijos motyvai ir migracijos tinklo formavimas(is)	108
3.2.4 Kinų ir turkų ekonominės veiklos trajektorijos socialinių bei ekonominių ryšių perspektyvoje	109
3.2.4.1 Kinų ir turkų ekonominės veiklos ypatumai: šeimos verslas	110
3.2.4.2 Kinų ir turkų verslas Lietuvoje: etninė giminystė, verslo partnerystė ir darbo santykiai	113
3.2.4.3 Tarpusavio konkurencija ir ekonominės veiklos specifika	120
3.2.5 Migracijos tinklas ir ryšiai su daugumos visuomene	125
3.2.5.1 Interaktyvios migracijos tinklo formos	131
3.2.5.2 Kinų ir turkų migracijos tinklas makro, mezo ir mikro lygmenyse	134
3.2.5.3 Individualios kinų ir turkų imigracijos patirtys	136
3.2.6 Kinų ir turkų imigrantų organizacijos	137
3.2.7 Struktūriniai kinų ir turkų imigracijos veiksniai: imigracijos politika ir visuomenės nuostatos	144
3.2.8 Kinų ir turkų imigracijos bei nuolatinio gyvenimo Lietuvoje potencialas	148
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	153
SUMMARY: CHINESE AND TURKISH IMMIGRANTS IN LITHUANIA	157
LITERATŪROS SĄRAŠAS	167
PRIEDAI	180

Ži-03 Kinų ir turkų imigrantai Lietuvoje / Karolis Žibas. – Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras, 2014. – 228 p.

ISBN 978-9955-862-43-7

Monografijoje analizuojamos kinų ir turkų migracijos prielaidos, migracijos tinklo formavimosi procesai, apimantys analizuojamų imigrantų grupių socialinius ryšius, dalyvavimą darbo rinkoje, apgyvendinimo, švietimo, socialinių paslaugų sektoriuose. Be migracijos motyvų ir migracijos tinklo kūrimosi, atskleidžiamos kinų ir turkų nuostatos dėl ilgalaikio gyvenimo Lietuvoje ir Lietuvos pilietybės įgijimo. Monografijoje pateikiami tiek naujausia statistika apie migracijos dinamiką ir Lietuvoje vyraujančią migracijos struktūrą, tiek empiriniai duomenys apie kinų ir turkų vidinius ir išorinius socialinius bei ekonominius ryšius, individualias ir kolektyvines migracijos patirtis. Kinų ir turkų migracijos ypatumai atskleidžiami Lietuvoje įgyvendinamos migracijos / migrantų integracijos politikos kontekste, analizuojami „naujosios“ (tarptautinės) migracijos perspektyvoje, kuri leidžia atskleisti pradinius kinų ir turkų migracijos veiksnius, migracijos tinklo kūrimo(si) prielaidas ir besiformuojančio tinklo įtaką analizuojamų imigrantų grupių migracijos motyvams. Kinų ir turkų migracijos ypatumai atskleidžiami skirtingais aspektais: individualiais ir kolektyviniais mobilumo veiksniais kilmės šalyje, prielaidomis migrantų organizacijoms kurtis ir migracijos tinklui formuotis tikslo šalyje.

The monograph explores the processes of Chinese and Turkish immigration to Lithuania, explaining political and economic circumstances leading to the rise of new diaspora communities and examining newly formed migration networks in the host country of Lithuania. Based on the latest statistical data the author analyses the existing structure of immigration politics and immigration dynamics as well as the newly emerging immigrant integration policies in Lithuania. Using empirical research data, the author describes the internal and external social and economic ties, individual and collective migration experience of the Turkish and Chinese immigrants. Through a detailed examination of these experiences the author both reveals and analyses the following, often hidden, conditions of migrants: the complexities of immigrant social and economic relations in their own community as well as with other ethnic groups; their challenges in the labour market; and problems related to access to housing, education and social welfare. The study also touches upon the Chinese and Turkish immigrant attitude towards long-term residency in Lithuania and the question of Lithuanian citizenship. Unique aspects of Chinese and Turkish immigration in Lithuania are discussed in the context of the new international migration perspective aimed at revealing the driving forces of migration, migratory network analysis and the influence of the emerging networks on the motives for migration.